

Kirje

14.1.2025

VN/12575/2023
VN/12575/2023-TEM-44

Oikeusministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö oli mukana säädösvalmistelun kuulemisoppaan uudistamista valmistelleessa työryhmässä. Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa yleisesti ottaen oppaan uudistamista ja sen perusrakennetta, mm. valittua perusratkaisua, jossa oppaan ohjeet on jaoteltu periaatteisiin ja suosituksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa. Vastaukset on annettu myös suoraan Lausuntopalvelu.fi -palvelussa olevassa rakenteiseen muotoon laaditun lausuntopyynnön vastauksina. Rakenteisessa lausuntopyynnössä oli yhteensä 71 kysymystä. TEM vastaa siinä oleviin kysymyksiin 2, 3, 20, 42, 66 ja 70. Vain näihin kysymyksiin annetut lausuntokommentit ovat koottuna tähän lausuntoon.

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa työryhmän arviomuistiossa esitettyä vaihtoehtoa 1, jossa säilyttäisiin lausuntoajan pituus nykyisen ohjeistuksen mukaisena (6-8 viikkoa) ja oppaassa avattaisiin aiempaa perusteellisemmin se, missä tilanteissa pääsäännöstä poikkeaminen tulisi kyseeseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että arviomuistiossa listattujen, tiettyjen lausuntoaikaa koskevien poikkeamisperusteiden lisäksi olisi syytä olla jonkinlainen joustava poikkeamisperuste (ns. kaatoluokka, ”muu painava syy” (tms.)), jolloin voitaisiin myös asian ja tilanteen kokonaisharkinnan perusteella poiketa pääsääntöisestä lausuntoajasta.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan lausuntoyhteenvedon laatimisen ei pitäisi olla yleisenä vaatimuksena (eli ns. periaatteena). Jos lausunnot esim. julkaistaan Lausuntopalvelussa, ei yhteenvedon tuottaminen niistä välttämättä tuo merkittävää lisähyötyä. Lausunnot ovat sellaisenaan nähtävissä Lausuntopalvelussa, ja hallituksen esitykseen kirjataan, minkälaista lausuntopalautetta on saatu ja miten esitystä on niiden johdosta muutettu. Samalla lausuntoyhteenvedon laatiminen voi olla hyvinkin työlästä ja viedä lainvalmistelusta resursseja, joita olisi ehkä parempi käyttää muulla tavoin. Lausuntoyhteenvedon laatiminen sopisi paremmin suositukseksi, jossa ohjattaisiin laatimaan lausuntoyhteenvedon, jos vaikuttaa siltä, että tämä olisi kyseisessä hankkeessa ja tilanteessa hyödyllistä. Lausuntoyhteenvedon laatiminen aina ja pääsääntöisesti ei myöskään tuo lisäarvoa lainvalmisteluun osallistumisen näkökulmasta, vaan oleellisempaa on, että esityksessä on kuvattu riittävästi, mitä muutoksia lausuntopalautteen johdosta on tehty.

Opasluonnoksessa lähdetään siitä, että lausuntopyyntö toteutetaan ns. rakenteisena (jakso 4.3. sekä suositus). Tämän todetaan mm. helpottavan ja nopeuttavan palautteen käsittelyä ja yhteenvedon, mikä on hyödyllistä ottaen huomioon, että valmisteluaiakataulu lausuntopalautteen käsittelyvaiheessa on usein kiireinen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että oppaassa olisi syytä huomioida paremmin se, että rakenteistettu lausuntopyyntö ei kaikissa tilanteissa ole toimivin ratkaisu, vaan sen hyödyllisyys on syytä ta-pauskohtaisesti arvioida. Vaikka rakenteistetun lausuntopyyntöön avulla varmasti onkin mahdollista saada tuotettua yhteenvetoja ja koonteja näppärästi, esim. suuri määrä monivalintakysymyksiä saattaa hankaloittaa lausuntopyyntöön vastaamista ja tehdä siitä työläämpää, erityisesti silloin, kun kysymyksiä ja kohtia on runsaasti. Tämä ei ole toivottavaa. Olisi hyvä, että ohjeistus ohjaisi arvioimaan valmistelussa mm. sitä, minkälaisista seikoista ja kysymyksistä lausuntopalautetta toivotaan ja miten hyvin rakenteistettu lausuntopyyntö juuri kussakin kyseisessä säädöshankkeessa toimii.

Lisäksi on huomioitava, että lausuntopyyntöön tarkoituksena ei lähtökohtaisesti ole tehdä mielipidekyselyä lausuttavana olevan hallituksen esityksen tai muun esityksen eri yksityiskohdista, vaan antaa mahdollisuus kuultaville tahoille osallistua valmisteluun esittämällä näkemyksiään esityksen kokonaisuudesta ja tarvittaessa myös kiinnittämällä huomioita ja tekemällä korjausehdotuksia esityksen yksityiskohtiin. Tällaiset lausuntokommentit ovat myös esityksen jatkovalmistelun näkökulmasta hyödyllisempiä kuin monivalintakysymyksiin annetut vastaukset.

Opasluonnokseen on laadittu suosituksia sängen paljon (noin 40 kpl), ja ne ovat valmistelun kannalta osin melko työläitä tai vaativia. TEM pitää hyvänä, että suositukset ovat ns. vapaaehtoisesti noudatettavia eli niitä voidaan lainvalmistelussa noudattaa siinä määrin kuin arvioidaan kussakin hankkeessa ja tilanteessa mahdolliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Jatkovalmistelussa voisi vielä harkita, olisiko suosituksia mahdollisuus joiltain osin karsia, jotta oppaan käyttö ja hyödyntäminen lainvalmistelun tukena olisi kevyempää.

Opasluonnoksen liitteessä 4 viitataan alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annettuun lakiin (7/2014), joka on kumottu alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetulla lailla (756/2021). Kuulemisen kannalta relevantteja kohtia laissa ovat 26 §:n 2 mom., 28 §:n 2 mom. ja 43 §:n 2 mom.

Kansliapäällikkö

Timo Jaatinen

Lainsäädäntöjohtaja

Sami Kivivasara

Liitteet
Jakelu

oikeusministeriö

Tiedoksi